

Liber Abachuc

cūdo b̄ p̄firmat per at̄tem: ibi. **Q**d intelligēs l̄ra sat̄ p̄z. **S**ciens cle. sue pon. fm q̄ ordinat in finem. **A**l̄q̄ men. fm q̄ mō debito ordinat. **S**c̄dm id q̄ misc̄diaz cōsecur̄ est. j. **T**himo. j. f. **I**deo misc̄diam cōsecur̄ sum vt in me primū oñderet x̄pc̄ lesns omnē patiam ad informa

tionē eoz qui credi-
turi sunt illi in vitaz
eternā. **S**z nō
deficim̄. ij. **C**oz. iij.
f. **E**t b̄ndicit de
um oī tpe. ij. **C**oz. j.
a. **B**ndict̄ deus r̄c.
p̄s. **B**ndicat d̄m in
om̄ tpe **T**hob. iij.
Dni tpe b̄ndic̄ deū
K **Q**ui p̄seuerave
rit **M**athej. x.

Et gloriat̄ in la-
bore z dolore. ij. **C**o-
rinth. xij. **L**ibenter
gloriabor in infirmi-
tatib̄ meis. **M** **E**t
cum hiere. dic̄ **H**ie-
remie. xx. vbi nos
habem̄. **I**am olim
loquor vociferans.
iniquitatē z vastita-
tem clamito dic̄ glo-
sa **P**iero. q̄ sic inci-
pit. lxx. qz amaro v̄-
bo mō ridebo p̄ua-
ricatōez z miseriam
inuocabo. **N** **E**t
quō al̄. s. pusillanī
mis z carnalis.

Inuocat deum
vt a p̄ntib̄ tribulati-
onib̄ eū eruat et im-
minentes repellat.
P **S**ic sanct̄ vir et
bellator inuict̄: sic
hieremias z paulus
qui dicebat ad **R**o.
viii. g. **Q**uis nos se-
parabit a charitate
x̄pi. tribulatō an an-
gustia r̄c. **Q** **E**t
exercendū se. q̄rum
ad sustinentiā.

Et p̄bandū. q̄tū
ad p̄stantiā. **S** **T**ribulatiōez z miseriaz inuenire deside-
rat **J**ob. vi. **N**ec sic mihi cōsolatio vt affligens me dolore
nō parcat p̄s. **E**go in flagella paratus sum r̄c.

ExPLICIT QUALISCUNQ̄ EXPOSITIO ISTIUS PROLOGI.

Postilla **N**icolaī de lyra sup̄ p̄phetā abachuc incipit.

Capitulum. j.

Quis qd̄ vidit abachuc. **H**ic incipit ip̄sius aba-
chuc p̄pheta. z diuidit̄ in duas p̄tes. sc̄z in pro-
hemiu z tractatū. qui incipit ibi. **D**sq̄. **I**n pro-
hemio p̄ tangit̄ breuiter materia hui⁹ p̄phete cum dicit̄.
A **D**nus. i. p̄pheta de malo pene venturo sup̄ regnū ba-
bylonie. **S**ic est̄ nauī p̄phavit̄ s̄ assyrios q̄ captiuauerunt
regnū. x. tribuū. iij. **R**e. xvij. sic iste p̄phetauit̄ s̄ babyloni-
os q̄ captiuauerunt regnū duax. iij. reg. vl. z h̄ erat ad p̄sola-
tionē eaz: qz destructo p̄ cyrū z dariū babylonioz reḡ due
trib⁹ fuerūt de captiuitate liberare. j. **E**sdre. j. sc̄do notificat̄
auctor ex noie: cū d̄. **A**bachuc. **E**t ex officio: cū dicit̄.

Qd vidit. s. p̄phete. **D**e tpe v̄o hui⁹ p̄phete dicit̄ hie-
ro. in plogo z expositores nostri cōter q̄ abachuc p̄pheta
uit destructōez babylone post destructōez templi z altar̄
isrl̄m p̄ chadeos. **C** **D**sq̄. **H**ic incipit tractat⁹. **E**t diui-

dā postulet z dicat ad me-
dicum vim patior: crucior:
vroz examior: vsq̄q̄ medi-
ce clamabo z exaudies: et
r̄ndeat ei sapiētissim⁹ ac cle-
mentissim⁹ medicus: scio q̄
tpe dare debeaz qd̄ postu-
las nō misereo: mō qz mi-
sericordia ista crudelitas ē
et voluntas tua s̄ te petit.

Ita z de n̄r sciēs clemētie
sue pondera atqz mēsuras
interdū nō exaudit claman-
tem: vt eū p̄bet z magis p̄-
uocet eū ad rogandū: quasi
igne excoctū iustiorē z pu-
riorē faciat: **Q**d intelligēs
aplus sc̄dm id q̄ misc̄diaz
p̄secut⁹ ē a d̄no: ait. **S**z nō
i deficiam⁹ **E**t b̄ndicit d̄m
in om̄i tpe. **E**t scit q̄ qui p̄-
seuerauerit vsq̄ i finē h̄ sal-
uus erit: z gl̄iat̄ i labore et
dolore. **E**t cū hieremia dic̄
Tribulatiōez z miseriaz iuo-
cabo vt quō al̄ iuocat de-
um: sic sanct̄ vir z bellator
iuict⁹ ad exercēdū se z p̄bā
dū tribulatiōez z miseriaz i-
uenire desiderat.

ExPLICIT plogus: sequit̄
argumentum.

d̄ in duas p̄tes. qz p̄ ponit̄ p̄phete denūciatio. sc̄do eluf-
dem oīo. ca. iij. **C**irca primū p̄pheta admittās p̄speritatem
Nabuch. r̄palem. cū ipse esset idolatra pessim⁹ et ei⁹ ppl̄s
circa h̄ p̄ mouet d̄no q̄onez. sc̄do audit ei⁹ r̄nsionem. ca. se.
Prima in duas. qz p̄ ponit̄ ip̄si⁹ nabuch. p̄speratio: sc̄do

Abachuc luctator for-
tis z rigid⁹ stat sup̄ cu-
stodiā suā z fugit gradū sup̄
munitōnez: vt x̄pm i cruce
cōtemplet: z dicat. **Q**uit
celos gl̄ia e⁹ laudis ei⁹ ple-
na ē tra **S**plēdor ei⁹ vt lux
erit cornua i māib⁹ ei⁹: ibi
abscōdita ē fortitudo eius

ExPLICIT ARGUMENTUM. **I**nci-
pit abachuc p̄pha. **C**a. j.

Quis quod vidit
abachuc p̄pheta
Quis qd̄ d̄ne cla-
mabo: z nō exau-
dies. **V**ocifera-
bor ad te vim paties et nō
saluab. q̄re oñdisti mihi ini-
q̄tatē z laborē: vidē p̄daz z
iniusticiā s̄ me. q̄re respic̄
i p̄tēptores. z taces p̄culcā-
te ip̄io iustiorē se. **E**t facies
hoies q̄si pisces maris: et
q̄si reptilia nō h̄ntia ducez
z factū est iudiciū z p̄radi-
ctio potētior. **P**rop̄ h̄ la-
cerata ē lex: z nō puenit vs̄
q̄ ad finē iudicium. qz im-
pi⁹ p̄ualet aduersus iustuz
p̄p̄tea egrediet̄ iudiciū p̄-
uersū aspiciate i gētib⁹ z vi-
deter admiramī z obstupe-

hui⁹ p̄speritatis ab
usio: ibi. **N**ec ē for-
titudō. **P**rima i du-
as. qz p̄ querit p̄phe-
ta de p̄speritate na-
bubo. p̄tra iudeos
sc̄do p̄tra ppl̄os ali-
os: ibi. **A**spiciate. **C**ir-
ca primū dicit̄ p̄phe-
ta nō solum i p̄sona
sua: s̄ alioz iustoz
sui ppl̄i dicens.

Vsq̄q̄ d̄ne cla-
mabo in orōne con-
tra nabuch. templi
z ciuitat̄ destructo-
rem z ppl̄i in capti-
uitate detentore.

Vociferabor ad
te vim patiens. i. an-
gustia de oppressio-
ne populi mei.

Et non saluabis
q. di. multuz ardas
saluare nos.

Quare ostēdisti
mihi iniq̄ta. nabuc.
z exercitus sui.

Et labores. i. an-
gustia ppl̄i mei.

Videre p̄dā. qz
chaldei secū porta-
uerūt de iudea q̄cū
qz p̄ciosā. **E**t in
iusticiā s̄ me. i. z enīz
iudei iuste punirent̄
tur ex p̄te dei: tñ na-
buc. z ei⁹ exercit⁹ **S**
exeq̄bat̄ iniusta vo-
lūtate z iniqua.

Quare re. p̄tēp.
i. chaldeos q̄ sūt tui
nois p̄tēptores. z tñ
respic̄ eos cōferēdo
eis p̄tātē z gl̄iaz tpa-

lem. **E**t taces cōcul. impio. i. nabuc. z ei⁹ exercitus.
Iustiorē se. i. ppl̄m iudaicū colentē te. **E**t facies
hoies q̄si pisces maris p̄mittēdo q̄maliores denozāt mi-
nores: sic est̄ in piscib⁹ mar̄. **E**t q̄si rept̄. nō ha. duce
s̄ p̄ videt̄ q̄ nō hēs curā p̄ de hoib⁹ q̄ de bestiis irrōna-
bilib⁹: de q̄ dicit̄ apl̄s. j. ad **C**oz. ix. **Q**uid ē cura deo d̄
bob⁹. **E**t fa. ē iudi. s. p̄uersum. **E**t d̄dictio. verit̄
at̄. **P**otētior. qz veritas succūbit. **P**ropter h̄
lac. ē lex. qz fit s̄ dictamē leḡ nature. **P**ōt etiā h̄ referi ad
legē mosaicā quā p̄bussēt chaldei. **E**t non pue. vsq̄
ad finē. s. debiti. **I**udiciū. i. executio iusticie s̄ magis
ei⁹ z iū. **Q**uia impi⁹ nabuc. **P**ualet aduer.
iustū. iude ppl̄m: in q̄ erāt iusti: in ppl̄o s̄ nabuc. nulli: cū
om̄s eēt ydolatre. **P**ropterea egre. iudi. p̄uersum.
Iudei em̄ in babylonā ducti frequē iniuste p̄denabantur
ad facultatū suaz amissionē: z aliq̄n ad mortē. **P**oc etiāz
aliter exponit̄ referēdo ad deū. **P**ropterea r̄c. i. ppl̄
p̄dicta videt̄ q̄ a te egrediet̄ iudiciū p̄uersuz: z h̄ corā hoī-
bus p̄funditatē iudicioz tuoz p̄siderare nescientibus.
Aspiciate: h̄ p̄r admittat̄ p̄pha potentia nabuc. s̄ alias
gētes: cū d̄. **A**spiciate in genib⁹ r̄c. i. videbit̄ mirabilia.

Quia opus sa. e. i. cito fiet **Q**uod ne. credit. nulli ei videbat credibile q regnu nabuc. dilataret in tā tpe. ideo subdit. **Q**uia ecce suscitabo. q. d. istud mirabile non fiet hūana virtute s mea. **Q**uod tē amarā. i. valde crudelē. **Q**uod velocē. ad ābulādū z pugnandū: z sic ad regna mltā sibi subijciendū. **Q**uod horribilis in aspectu **Q**uod et terribilis. ex actu. **Q**uod ex semet ipa iud. z omnis ei egrediet. i. ex actib⁹ suis crudelib⁹ meze bis finalit a dño indicari z puniri. put exprimit diffute ca. sequē. **Q**uod Teuores par. z. locutō ē hyperbolica ad desgnandū velocitates equorū z equitum. **Q**uod Des ad pdam veniet. i. ad capientdū oia p̄ciosa altoz **Q**uod Facies eoz ventus vrens. i. sicut vētus vrens velociter cōsumit segetes: sic chaldei suo impetu subijciēt sibi gētes: iō subdit. **Q**uod p̄grega. q̄si hare. captiuitatē. i. multitudine captiuorum in numerabile n **Q**uod tpe de regi. triūphabit. z p̄ p̄ns de subiectis eoz. **Q**uod Et tyranni. q̄ alijs formidabiles z duri sunt. **Q**uod Ridiculi ei⁹ est. id est mā derisionis qz faciebat eos duci in cathenis ad ostentatōem sue victorie **Q**uod tpe super oēm munitōez ridebit reputans se posse eaz facilliter cape: iō subdit. **Q**uod p̄portabit aggerē zc. **Q**uod tūc mutabit spūs. qz nabuch. post multas victorias incurrit amentia: z inter feras hitavit estimans se bestia esse. iō subdit. **Q**uod p̄transi. i. a dignitatē regni. **Q**uod tibi dicitur nabuch. regnū tuū transibit a te. **Q**uod tūc ē. hic conseruenter describit sibi date p̄tatis abusus qz victorias sibi cōcessas diuina virtute ad puniendū peccata multaz gentium non attribuebat dō: s̄ ydolo suo. iō subdit **Q**uod tūc ē forti. ei⁹. fm suā reputatōez **Q**uod dei sui. i. qz sibi p̄uenerit a deo suo falso. **Q**uod tūc nō tu a p̄nci. i. ab eterno solus es deus tu q̄ es. **Q**uod De⁹ meus. verbū est p̄phe cōfite tis veritatē diuine nature iuxta falsitatē ydoli: vt opposita iuxta se posita magis elucescāt. **Q**uod tūc nō moriemur. scz p̄ p̄tatem regis babilonis si saluare nos volueris. **Q**uod tūc in iudiciū. i. executōez tue iusticie. **Q**uod tūc posuisti eū. i. disposuisti. **Q**uod tūc fontē. i. dās ei fortitudinē. **Q**uod tūc corripes. multos pctōres p̄ eū. **Q**uod tūc iudiciū sūt ocu. tui. qz nulla immūdicia p̄t in te esse. **Q**uod tūc vi. maeā approbādo: iō subdit **Q**uod tūc respi. ad iniq. nō poteris eā approbādo. ex q̄ p̄cludit **Q**uod tūc Quare nō respi. sup iniq̄ agentes. i. sup chaldeos iniq̄ volūtate nos oppmētes eoz maliciā repmēdo **Q**uod tūc taces zc. exponat sic. s̄. **Q**uod tūc i ha. zc. loq̄tur h̄ d̄ rege babilōis sub metaphora pisca

toris q̄ cū hamo paucos pisces capit z plures in sagena z rheti: sic rex babilōis in p̄ncipio paucos sibi subiecit potestā mltos valde. **Q**uod tūc sup h̄ letabit. i. sup victorias multas z magnas in p̄p̄ta imo. sa. zc. i. ydolo suo. q̄ d̄ vocat h̄ sagena sua et rheti suū qz victorias sibi concessas a dō attribuebat ydolo suo: vt p̄dicū est **Q**uod tūc in ipis zc. est ps e⁹. i. sua p̄tās magnificata **Q**uod tūc Et cibus ei⁹ elect⁹. i. d̄ntie i q̄b⁹ delectabatur sic gluto i cib⁹ z potus **Q**uod tūc p̄p̄t h̄ ḡ ex zc. i. p̄tēz suam quā estabat ab ydolo suo sibi cōcessaz. **Q**uod tūc Et ip̄ inficē gentes nō cessat. vnā gē tē sibi subijciēdo p̄ alia. **Q**uod tūc Caplm ij. **Q**uod tūc p̄ custodia am. **Q**uod tūc Dic cōsequē ponit dñi r̄sio ad q̄nē sibi p̄positā p̄ p̄phaz z d̄uidit in duas p̄tes. qz p̄ p̄pha se d̄ sponit ad audiedū sc̄dō d̄scribit diuina r̄sum ibi. **Q**uod tūc r̄ndit. **Q**uod tūc Circa primū dicit. **Q**uod tūc Sup custodiaz meaz sta. zc. loq̄ de seip̄o sub metaphora custodiaz fortalicij obsessi. talib⁹ est custodiaz assignat loca diuersa ad defendendū. z vocant custodiaz eoz. **Q**uod tūc Er quill ber ē valde attentus sup locū suū. qz si esset negligēs: piculū p̄ veniret sup ipsuz. z h̄ mō d̄c̄ p̄pha se diligēt attendē a p̄cipiendū diuina r̄sum **Q**uod tūc Et q̄d r̄n. ad zc. si male moui q̄nēzr̄ indiscrēte **Q**uod tūc r̄ndit. **Q**uod tūc p̄r̄ describit diuina r̄sio. **Q**uod tūc Circa quā dñs p̄ d̄stīnat sibi r̄si d̄scrip̄tōez. sc̄dō explicat ip̄am r̄sioz sibi. **Q**uod tūc q̄mō. **Q**uod tūc Circa p̄mū dicit. **Q**uod tūc Scribe visuz. i. visioez tibi ōsūz ad futurā mēoria. **Q**uod tūc Et explana. i. lucide z intelligibilib⁹ describe. **Q**uod tūc p̄cur. q̄ zc. i. facillit possit intelligē. **Q**uod tūc adhuc vi. zc. istud refert ad h̄ q̄d p̄dicūtur. **Q**uod tūc Scribe visuz. q. d. iō scribēda ē visio ne d̄c̄ obliuioni: q̄ nō iplebit ita cito: **Q**uod tūc Et appebit zc. finalit iplebit: z sic appebit p̄ effectū. **Q**uod tūc Et nō mē. i. d̄stas ei⁹ ōndef. **Q**uod tūc Si morā fece. tardādo vltra tuū desiderū **Q**uod tūc Expecta illū. i. ipletoez visionis patient. **Q**uod tūc Veniās ve. fm meā oz d̄natōez **Q**uod tūc nō tarda. vltra rōez: lz videat tibi v̄ potius infirmis qz p̄sonā assumis p̄rū p̄ ipletoez desiderū **Q**uod tūc Ecce q̄ icre. zc. v̄bis d̄nis. **Q**uod tūc nō erit recta zc. qz distorta ē a rectitudie v̄tatis p̄me. **Q**uod tūc tūc at in fi. suaviuer: vita grē. z iō intelligit de fide formata charitate **Q**uod tūc quō. **Q**uod tūc p̄r̄ describit destructio regni babilonie: z iuste scz p̄t sex vicia i illo regnātia: z fm h̄ diuidit in sex p̄tes q̄ patebūt p̄sequēdo. **Q**uod tūc Ad maiorē intelligentiā dictoz dice dō r̄: sciēdū qz regnū babilonie eē cepit multū potēs tpe nabuc. z durauit h̄ potētia tpe suo z filij sui. z cepit debilitari tpe nepotis sui balthasar: sub quo destructū fuit regnū

Abachuc

Dan. v. Propheta igitur loquens de rege babilonis de tēpe vniuersorum transit ad loquendum de tēpe alteri: quia quasi vna persona in hoc reputantur: id est pro maiori parte loquitur de tēpe nabuc. Vni igitur vicium pro quo regnum babilonis fuit destructum: est irreuerentia diuina quam fecit balthasar: quia vasa plecrata diuino cultus humanis visibus applicauit et bibit in eis et optimates eius: et vxores et cubine: et infectus fuit balthasar eadem nocte: Daniel. v. Ideo dicitur. Et quod vinum in vasis sacris potatum. Potantem decipit. quia pro hoc iras dei meruit. Sic erit vir superbus. scilicet balthasar qui in contemptu dei fecit dicta vasa in conuiuio apponari. et in hoc fuit deceptus. Et non deco. minus dicitur et plus significat. id est est inhonorabilis prius regno et vita. Qui dilatauit quod si infernus: quod est insatiabilis. Quia suauis. i. ambitio eius suauis. Et ipse quasi mors. i. nulli parcens pro crudelitate. Et non adimplet. i. non satisfat opibus malis. Et progre. Sic ponit secundum vicium quod est vltima: quod rex babilonie subiecit sibi alia regem: et hoc fuit maxime tēpe nabu. de quo dicitur. Et congregauit ad se omnes gentes. eas sibi violenter subiicendo. Nunquid non omnes isti sunt. cum para. su. i. verbu derisoriu. q. d. sic quod primum fuit impletum in nabu. qui incurrit amentiam: et electus fuit ab hominibus primum in balthasar. sub quo et de quo deficit regnum. Et dicitur. de rege babilonis derisorie. De ei quod mul. non sua. pro violentia. Et dicitur. et aggra. pro se densum lutum. Autum quanto est densus: tanto ponderosus: et sic est in rapina: quia non est ibi ablatio tamen sic est in simplici furto: huiusmodi sicut in iuria persone cuius bona violenter rapiuntur: et propter tale aggrauationem densum lutum propter. Nunquid non repetitur. quod mor. te. q. d. sic: quia medi et ple regem interfecerunt: et populum captiuauerunt: et bona rapuerunt. Quia tu spoli. gen. mul. bona eorum violenter auferendo. h. Spoliabunt te omnes qui reliqui sunt. de populis. a te spoliatis: quia pluerunt se medietas et plis pro balthasar. i. Propter san. hois. i. hominum a te occisorum. Et iniqu. ter. ciui. i. propter iniquitatem quam commisit in terra iude et in ciuitate iherusalem: quorum habitatores partim occidisti: et partim captiuasti. De quo progre. h. ponitur terciu vicium quod est auaricia: cum dicitur. De quo congregat auaricia dicitur auarus quasi auarus eris: quod non potest satiarari. m. Et sit in excelso nidus eius. i. ciuitas regia sit potentissima et fortissima: sic fecit nabu. de quo se iactauit: Daniel. iij. Nonne hec est babilon ciuitas magna quam edificauit in domum regni in robore fortitudinis mee et in gloria decoris mei. n. Cogitasti confusionem domus tue. quia quanto fuit maior regni exaltatio: tanto fuit confusio eius depressio tēpe nepotum sui balthasar. o. Concidisti populos multos. et. vt de bonis eorum edificares tuam ciuitatem contra aiam tuam. p. Quia lapis de

partete clamabit. et. i. aperta erit vindicta ac si te accensaret lapides et ligna. q. De quo edificat. hic ponit quartu vicium quod est homicidium cum dicitur. De quo edificat ciuitatem in sanguinibus. i. effundens sanguinem multum pro tali edificatione: id est subdit punitio cum dicitur. Nunquid non hec sunt a domino exercituum. q. d. sic: et quod sunt illa subdit. Laborabunt enim populi. i. multitudo babiloniorum. i. In mul. igne. scilicet ad extinguendum vel impediuendum ciuitatis incendiu pro medos et persas futurum. Et gentes. scilicet babilonie. i. Inuacuum. scilicet laborabunt. quia incendiu impedit non poterunt. Quia. re. terra medietas et persis tanta multitudinem quod babilonij non poterunt resistere. Et cognoscant gloriam domini. i. partem eius gloriosam pro experientia vindicte sue: quod quidem potestas erit. Quasi aqua operientes mare. i. fundum maris. q. d. sic vindicta dei veniet super regnum babilonis quod apparebit ultra: sicut nec fundus maris. De quo potu dat. Sic ponit quintu vicium quod fuit ignominia illata dignitati regie. Dicitur ei hebrei quod nabu. ad ostentationem sue victorie fecit adduci in priuio solent sedechiam cathenatum et fecit sibi dari potum valde laxatum: et sedechiam fuit in prospectu omnium: quod sentiens sedechiam se habere in tanto ludibrio mortuus fuit pro dolore: et hoc est quod dicitur. De quo potu dat amici suo. fuerat enim sedechias amicus nabu. qui fecerat eum regem iherusalem. Reg. xxiiij. Mittens fel suum. i. miscens quod laxatum ultra modum: quod dicitur fel ex effectu: quia duxit sedechiam ad mortem amaritudinem: et quia ex corde felleo processit tale factum. Et aspiciat nuditatem eius. i. verecundiam. Repletus est ignominia. scilicet sedechias. pro glo. quod debebat sibi fieri pro dignitate regia: propter quod nabu. considerans se male egisse fecit eum sepeliri honorifice: hie. xxiiij. Bibe tu aquam. id est bibes prousione a domino tibi preparam. Et prospicere. i. conspiceris visus in amentia. Circudabit te calix. i. pena a deo infligenda. Et vomit ignominiam suam. glo. tuam. i. post gloriam regni ignominia supueniet tibi. et subdit causa. Quia iniqu. libani. i. templi pro te destructi: quod hic et in pluribus locis dicitur libani: eo quod fuit factus de lignis libani. iij. Re. v. Et vasti. aialium. i. ablatio sacrificiorum. n. Deterrebit eos. scilicet destructores templi et cultus diuini: propter hoc enim chaldei meruerunt destrui: et non solum hie meruerunt propter peccatum in deum: sed etiam in proximum: id est subdit. De sang. hois. i. hominum pro chaldeos effusis. Et iniqu. ter. i. exercitu in regno iude. Et ciui. i. iherusalem a chaldeis destructe. Et om. habi. in ea. quod pro chaldeos fuerit atrociter vulnerati et captiuati. s. Quid prodest. h. ponit sextu vicium. pro quo regnum babilonie fuit destructum. scilicet idolatrie vicium cum dicitur. Quid prodest scul. q. d. nihil. Quia scul. il. fi. et ido

Abachuc

nabii. in destructione templi: et cum nepote eius balthasar fuerunt debellati. **C**um quid. Sic pater ponit modum captivitatis et diuidit in tres: quia propheta per denunciat captivitatis modum: scilicet approbat diuinum iudicium: ibi. **A**udiuimus. tertio reuertit ad positum: ibi. **F**icus enim. **P**rima adhuc in duas: quia per iste modum egypti. scilicet hystorie ioseph alludit: ibi **S**ol et luna. tertio reuertit ad narzanduz captivitatis modum: ibi **D**ia fecisti. **C**irca per modum sciendum quod per se et medi videtes ciuitatem babilonis in expugnabilem per murorum altitudinem et fortitudinem longe a ciuitate diuiserunt flumen eufratis in plures alueos et sic per alneum principalem diuinitatem intrauerunt ciuitatem ubi non erat murus: et hoc est quod dicitur. **C**um quid in fluminibus. i. in eufrate quod dicitur flumina in plurali: tunc propter eius magnitudinem: tunc propter diuisionem dictam. **D**icitur es dñe. inferendo babilonis effectum tue vindicte. q. d. sic. **E** del in mari. i. in eufrate quod noia mare more hebræico: quo ois congregatio aquarum magna mare dicitur: sicut illud Gen. i. Congregationesque aquarum appellauit maria. **I**ndignatio tua. pro babilonis. q. d. sic. non enim talis diuisio eufratis videbat posse fieri: nisi speciali adiutorio dei. **Q**ui ascendes. sic est in libris correctus et in hebreo. **S**uper equos tuos. i. super equos medorum et persarum dando eis et equibus virtutem capiendi babiloniam. **E**t quadrage tue. in quibus pugnabat antiquus. **S**aluatio. captio enim babilonice fuit saluatio populi iude per cyrum liberantem eum a captiuitate. **S**uscitatus suscitabis arcum tuum. i. arcus medorum et persarum qui dicuntur tui: quia ad executores tue iusticie extentur. **I**uramenta tribubus que locutus es. id est ad seruandum iuramenta que fecisti abraham ysaac et iacob de terra a tribubus possidenda: quia per hunc redierunt due tribus: et aliquid de decem in iudeam. **F**luuios scindes. i. eufratem modo supra dicto: ita est quod repetitio eiusdem ad maiorem expressionem. **V**iderunt te aqua. in effectu potestatis tue. **E**t do. mon. i. superbi babilonij. **C**urges aqua transiit. i. impetus eufratis a suo alueo diuertit modo predicto. **P**edit abyssus. i. fundus eufratis denudatus aqua ita ostendit dei virtutem super babilonios ac si clamaret sic dicitur ca. p. c. **L**apis de pariete clamabit. **A**ltitudo. i. ipse deus quod non solum dicitur altitudo: sed etiam altitudo in abstracto: sicut dicitur veritas et iusticia: et hoc propter excellentiam sue altitudinis. **M**anus sua. ad puniendum chaldeos. **S**ol et luna. h. propheta alludit hystorie ioseph cum dicitur. **S**ol et luna steterunt pugnate ioseph et chananeos in signum diuine virtutis sibi assistentis: sic assistit deus dei medis et persis pugnantibus et chaldeos: id subditur. **I**n luce sua. i. sicut. i. eorum sagitte a te dirigent ad interficiendum chaldeos: et sicut eorum haste: propter quod dicuntur tue quia te directe in executionem tue iusticie. **I**n fremitu. exercituum cyri et darij. **O**culca bis terram. i. babilonis. **E**t in furore. i. in vindicta tua. **O**bstupescas gens. ad auxilium babiloniorum venietes. **E**gressus es. i. egredieris cum medis et persis eos dirigendo. **I**n salu. populi tui. quia per illam victoriam cyrus dedit populo libertatem reuertendi in iudeam: id subditur. **I**n salute cum christo tuo. i. cyro dicitur dicitur Esa. xlv. **H**ec dicit dominus christo meo cyro. **S**ciendum tamen quod cyrus non dicitur ibi christus. nisi in quantum fuit figura ihesu christi: et ideo hec littera ad ihesum christum principaliter est referenda: ut sit sensus. **S**icut fuisti cum cyro ad liberationem

populi tui de babilone sic eris cum ihesu christo ad liberationem populi tui de inferno: quod est figurata per salutem populi a cyro data per percussum caput. i. balthasar regem. **S**ed denudasti funem. usque ad collum. i. manifeste ostendisti multiplex eius viciu per vindicte tue effectum. **M**aledixisti sceptris eius. i. dignationibus eius. **C**apite bellatorum eius. i. principum sue militie: et sicut dicitur ca. k. **D**entibus vero turbo. i. cum impetu et furore. **A**d dispergendum me. i. populum meum in babiloniam et iudeam. **E**xultatio eorum. i. in destructione ciuitatis et templi et captiuitate populi. **S**ic est et. **D**ia fecisti in mari. **D**icit propheta reuertit ad narzandum captivitatis babilonice modum: sicut et cantilenis idem frequenter repetitur. qui modus fuit per diuinitatem eufratis quod dicitur hic mare: sicut et supra cum dicitur. **D**ia feci. in mari. i. in eufrate. **Q**uis tuus. id est. equis medorum et persarum quod dicuntur tui: eo quod a te sunt directi in executionem tue iusticie. **I**n luto aquarum multarum. quia alueus eufratis non erat totaliter desiccatus: et sic erat ibi luti derelictum ab aqua multamque ibi an fuerat. **A**udiuimus. **D**icit propheta approbat iudicium diuinum de captiuitate populi sui ad purgationem peccatorum dicens. **A**udiuimus. populum infirmum murmurantem in iudicium de eius captiuitate. **E**t est. est veni. meus. simul enim ne suo murmure ad iram puocaret te. **V**oce. i. murmuris eorum. **T**remuerunt labia mea. quod si loqui impotentia: sicut tamen cum tremore moueri. **I**ngrediat putredo in ossibus meis. i. captiuitas super nos inducta quod aliqui putrefiunt corpora et patienter toleranda. **E**t requi. a labore captiuitatis. **I**n die tribulationis. i. tempore babilonice destructionis. **E**t ascen. de chaldaea in iudeam per cyrum centum. **A**d populum accinctum armis. i. armis patrum: sic enim ascenderunt filij israel de babilone: propter periculum hostium in via. **D**el dicitur populus accinctus. i. dispositus ad gradendum: et loquitur h. propheta in persona populi de babilone rediturus: quia tempore illius captiuitatis ipse erat in iudea sicut hystoriam Dan. xiiij. quibus enim non sit autentica: tamen probabilis reputatur. **F**icus. **S**upra posuit modum captivitatis babilonis ex debellatione ciuitatis: h. idem ostendit ex defectu victualium. dominus enim ante aduentum cyri et darij in babiloniam induxit terre sterilitatem: ita quod fortalicia non poterunt sufficere muniti: id dicitur. **F**icus enim ei flore. i. modicum florebant: ita quod faceret modicum fructus quasi per nihil reputandus: sicut quod dicitur ij. phisicorum. **M**odicum est quasi nihil reputatur: et est sicut modum loquendi quod dicitur nihil est in arboribus quoniam ibi est modicus fructus: et ita intelligitur illud quod subditur de vineis oliuis et aruis. **A**bscides tur de ouili pecus etc. quia pro defectu pastus animalia poterunt parum fructificare. **E**go autem. **A**udita babilonis destructione et populi iude liberatione: propheta exclamat dicens. **E**go autem in domino gaudebo. applaudens diuine iusticie et liberationi populi iude. **E**t exultabo in iesu deo meo. i. saluari meo liberante populum meum de captiuitate babilonica: et sicut h. iesus est nomen appellatiuum. **S**ed quia dicitur est quod liberatio de captiuitate babilonica figura est liberationis patrum de limbo inferni sic fides per ihesum christum: et utraque liberationes videbat propheta futuram: ideo iesus est hic etiam nomen proprium. **D**eus domini fortitudo mea. educendo me sua virtute: per de babilone: scilicet de inferno: ut dicitur est: et sic est verbum prophete loquenti persona populi in babilone captiuitatis: et in limbo detenti.

Liber Abachuc

Et ponet pedes meos quasi cernoz. qz redentib⁹ d ba
bylone dedit virtutē z agilitatē gradiedī. et liberat⁹ d lym
bo virtutē egrediendi z celū ascēdendi: iō subdit. **E**t
sup excelsa mea deducet me victor. qz ppls d babylone re
diens ascēdit in iudeaz q est terra mōtuosa: z potissime: qz
venit in hīrlm: z ibi
templuz fundavit i
mōre syon. j. **E**sdre.
iij. z detēri i inferno
ascēderūt in celū cū
victore xpo i **In**
psal. canētē qd ppls
rediens de babylōe
deū laudabat in via
z magis in termino
j. **E**sdr. iij. **E**t sancti
cū xpo ascendentis cū diuinis laudibus ascenderūt in ill
sine sine pseuerantes. ps. lxxxiij. **B**eati q habitāt in domo
tua dñe: in sc̄la seclōz laudabūt te. ad quā nos pducat zc.
In capi. iij. abuchuc vbi dī in postil. **P**ic cōsequēter po
nitur oratio pphete.

Et ponet pedes meos quasi
cernoz. **E**t sup excelsa mea
deducet me victor in psal
mis canentem.

Explicit abachuc ppheta.

Circa materiā h⁹ oīōis ppheticē ipi⁹ abuchuc val
de varie se habuerūt expositores. quidā em̄ hebre
z dicūt qz hec oīō fuit facta p quadā sterilitate tūc
sumra: ad qd faciūt aliqua in h cāntico cōtenta: vt cuz dicūt.
Quidā in fluminib⁹ iratus es dñe. qz in sterilitate cessan
te pluuia diminuunt flumia. **S**ilr cū dīc. **S**uscitabis ar
cū tuū. intelligant de iride. de q **Gen.** ix. **A**rcū meū ponā
in nubib⁹. q quidē arcus in tpe pluuie solet apparere. vñ
de **Ezech.** j. **D**elut aspectū arc⁹ cū fuerit i nube in die plu
uie. vñ ppha orabat fm̄ eos vt apperet ille arc⁹: z sic plu
uie fluere morē solito. **S**ilr cū dī. **F**icus em̄ nō flozebit
z non erit germē in vineis zc. **A**bscides de ouili pecus zc.
totū attribuūt sterilitati p̄dicte p qua dīcūt pphētā orasse
ne popul⁹ p̄ret p̄dictā plagā. vñ dicit. **I**n medio annoz
vniūfica illud. i. in medio annoz sterilitatis p̄dicte z sup h
petit: **C**ū iratus fueris misericordit recordaberis. **A**lij vñ
h cānticū exponūt de destructōne babylonie: z de mō ca
ptionis eius sicut in postilla cū aliqb⁹ variatōnib⁹: de q
bus nō est curandū. **S**z saluo sp̄ meliori iudicō. h oīō ma
gis videt p̄tinere ad mysteriū xpi: et ad hoc vñ tendē glo
sa ordinaria p̄ maiorē p̄te: qd satis apper ex ei⁹ deuota cō
positōe. **E**st em̄ cōposita ad modū psalmoz dauid: q in
prophetas exp̄ssius de mysterijs xpi deuote cecinit: z iō
in tota sacra scriptura nō inuenit h̄ dictio cola in hebreo.
nisi in psalterio z in h cāntico. vñ cū dī. **S**anct⁹ de monte
pharan z in alijs certis locis. ponit in hebreo coia: qd est
dyapsalma fm̄. lxx. fm̄ quā expositōez h̄ qd dī in titulo. s.
oratio abachuc pphete p̄ ignorātijs: p̄tinuat ad p̄cedētia
sic. **D**ixerat em̄ ppheta sup̄ increpādo ydolatrās. **D**e q
dīc ligno exp̄giscere zc. z sequit. **E**cce iste q̄ cooprus ē au
ro z argēto: z oīs spūs nō ē in viscerib⁹ ei⁹. qz ydola lz sint
subtilit z sumptuose fabricata: nullā tñ spūalem grām seu
virtutē vel vitā in se cōtinēt. h̄ de dō vñ subdit econtrario:
Dñs in tēplo sc̄to suo. s. de⁹ incarnat⁹: q̄ cū sit in corpe sibi
vñito: dī esse in tēplo suo in̄ illud **Iob.** ij. c. **S**oluite tem
plū istud. q̄ tate virtutis est q̄ cū sit in p̄dicto tēplo suo eius
dñio tota terra. i. totus mūdus subiicit: de quo subdit. **S**i
leat a facie eius oīs terra. **E**t qz ppheta in spū videbat qz
circa xpi incarnatōez de qua statim dixerat: **D**ñs in tēplo
sc̄to suo multi errores habebāt p̄surgere: iō orat p̄ ignorā
tijs de quo dicitur in titulo. **O**ratio abachuc pro ignoran
tijs. ne iusti in h̄mōi caderent ignorantias. z qz mysteriuz
h̄ habuerat nō p̄ cognitōz naturalē: h̄ ex fide que est ex au
ditu: ideo in exordio sui cāntici seu orōnis dicit. **D**ñe au
diui auditū tuū z timuī. s. timore filiali causata ex deuota
reuerentia tantū mysterij. p̄r petit auditū p̄dictū impleri
d. **D**ñe opus tuū in medio annoz. vniūfica illud. **V**bi no
tādū qz h̄ qd h̄ dī. **I**n medio ānoz nō debet intelligi d̄ me
dio rei. geometricē loquēdo seu arithmetice. h̄ de medio
rōnis p̄zout p̄hs accipit mediū. ij. ethicoz. d. qz virtus mo
ralis in medio cōsistit. s. p̄ cōformitatē ad rōem. rectam. z

fit in proposito: mediū annoz: intelligendū est fm̄ p̄for
mitatem ad rōnem diuinā: que summe recta est: p̄ordinā
tem aduentū xpi in tpe p̄formi dictamini sue rōnis. **I**n q̄
quidē tpe est tps plenitudo: de qua ap̄ls. c. iij. ad galath.
Cū venerit plenitudo tps. z sic intelligēda est glo. in̄ ill. q̄
sup istud verbū. **I**n medio annoz. dīc. s. in plenitudine tē
poris. **E**t qz nō suffecisset qz opus dei. s. incarnatio filij fie
ret nisi hoibus notificaret iō subdit. **I**n medio annoz no
tū facies. **E**t qz timebat propheta ne ex hūana malicia h̄
beneficiū impediret. iō subdit. **C**ū iratus fueris miseri
cordie recordaberis. **C**onsequēter oñdit quō illud op⁹ dei. s.
incarnatio venit in noticiā seu cognitōez n̄fam. d. **D**e⁹ ab
austro venit. s. in meridie. **S**icut em̄ in meridie sol max
me lucet: sic ad fidē incarnatōis maria lux saltē supnatu
ralis requiritur. **E**t qz deuenit ad h̄mōi fidē p̄ scripturaz te
stimonā. iō subdit. **E**t sanct⁹ de mōte pharan. s. de monte
vmbroso z denso: p̄ qd sacra scriptura q̄ h̄ mysteriū varijs
locutōnibus z vmbrosis figuris tradit intellr. **C**ōsequēter
de eius natiuitate dīc. **D**egit celos gl̄a ei⁹. nato em̄ dñio:
angeli gloria in excelsis cecinerūt. **E**t qz de ei⁹ p̄dicatōe
z vita z miraculis totus orbis fuit repletus: ideo subdit.
Et laudis ei⁹ plena est terra. **C**ōsequēter qz xps q̄ sol iusti
cie dī tanq̄ lux vera irradiat in mūdo. iō dicit. **S**plendor
ei⁹ vt lux erit. **E**t qz h̄mōi splendor fuit qdammō occultat⁹
in cruce. iō subdit. **C**ornua in manib⁹ ei⁹: ibi abscondita ē
fortitudo ei⁹. z ibi est finis vsus apud hebreos. z ē sensus
Cornua in manibus ei⁹. i. trophea crucis fm̄ glo. qz p̄ ex
tensionē manū xpi in cruce: cornua are crucis sūt exp̄ssa
in q̄ quidem cruce abscondita ē fortitudo ei⁹. qz exinanitit
semetipm̄ etiaz vsqz ad mortē. **C**ōsequēter de de effectu
passionis ei⁹ dicit. **A**nte facie ei⁹ ibit mors. qz moriendo
mortē n̄fam destruxit. **E**grediet diabolus ante pedes ei⁹
qd̄ p̄t intelligi de expoliatōe inferni q̄ diabolus p̄t dici: vt
fm̄ glo. qz xpo ingrediēte in corde fugit diabolus. **C**onse
quēter dicit. **S**terit z mēsus est terrā. et h̄ incipit versus i he
breo. **A**d cui⁹ intellectū in continuatōne ad precedentia z
sequentia sciendū. qz qz ppheta dixerat qz fortitudo chri
ti erat abscondita in cruce: iō hic declarat quō sua potētia
p̄out est de⁹ fuerat antea valde patēs. z oñsa z sp̄alit i oī
bus q̄ fecerat in tpe veteris testamenti. quoz aliqua p̄ced
pua hic narrat: ex quib⁹ vnū est qz diuisit terrā ammoreo
rū z chananeo in hereditatē filijs isrl: q̄ quidē diuisio sa
cta fuit p̄ mensurā in funiculo distributōnis. vt h̄. **I**osue
xij. d̄ q̄ dicit. **S**terit z mēsus est terrā. s. promissionis mō
p̄dico. **E**t sequit. **A**sperit z dissoluit gētes. s. hitantes i il
la: qz fuerūt ab ea sepati p̄ mortē z captiuitatē z h̄mōi. **E**t
qz reges eoz erāt magni z fortes ab antiq̄ vt dī in psalmo.
Qui occidit reges fortes zc. iō subdit. **C**ontriti sunt mon
tes seculi. **I**ncuruati sūt colles mūdi zc. **S**i aut̄ querat q̄
re in h̄mōi narratōe incipit propheta ab acq̄sitōe seu diuis
sione terre z p̄remisit illa que fuerit in deſto z h̄mōi. **D**i
cendū qz de datōe legis qd̄ fuit potissimū z p̄ncipale iam
aliqd̄ tetigerat propheta cū dixerat. **D**eus ab austro veni
et zc. z h̄ significando p̄ncipalit̄ aduentū xpi: vt. s. exposi
tū est: z alludēdo illi hystorie d̄ datōe legi in mōte syon q̄
erat vicinus monti pharan: de q̄ fit hic mētio. **C**ōsequēter
narrat fortitudinē dei oñsam antiq̄ post acq̄sitōem z di
uisionē terre de q̄ dicit. **P**ro iniquitate vidi tētozia ethyopic
Vbi notandū qz vbi nos hēmus ethyopie. in hebreo h̄
chusan: qd̄ ē nomē propriū cuiusdā q̄ afflixit filios isrl. eo
qz offenderāt deū colēdo ydola. h̄ qz postea penituerūt et
exclamauerūt ad dñm de⁹ saluauit eos p̄ othoniel fratres
caleph. vt h̄ **Iudi.** iij. z sic de⁹ oñdit potētā suā punien
do ydolatrās z miserēdo penitentib⁹. **N**ō aut̄ q̄re transla
tio n̄ra habet ethyopie est. qz chus signat ethyopes. z iō
pro chusan trāstulit ethyopiā h̄ ad veritatē: ethyopia nō ē
chusan h̄ chus. chusan em̄ est nomē propriū homis: vt dī
ctū est. z sic h̄ in chaldaica trāslatōe. **C**onsequēter dicit
Turbabuntur pelles terre madian: in quo tangit hystor
iam gedeon sc̄cum madianitis qui ab eo fuerunt turbati et
victi. vt habetur **Iudi.** vij. **C**onsequēter dicit. **Q**uoniam
in fluminib⁹ iratus es domine zc. in quo oñdit potētāz

Prologus in Sophonia

dei alludendo hystorij de diuisione maris rubri et iordani- nis: nō seruato tñ ordine tps nec exprimēdo factū: s̄ mo- re poetico tangendo. Et q̄ de se habuit in istis vt vir pu- gnator: p salute ppli: iō subdit. Qui ascendes sup eqs tu- os q̄drige tue saluatio. Sicut q̄ subdit. Suscitās suscitab- arcū tuū: intelligit eodē mō. s̄. p̄siderando deum ac si esset fortis eques et exptus sagittator. Et q̄ ista et silia fecit de- vt seruaret iuramenta q̄ fecit p̄tib⁹ de b̄ q̄ semen eoz possi- deret terrā p̄missionis: iō dicit. Iuramēta tribub⁹ q̄ locur⁹ est: et sequit. Fluuus scindēs terre rē. in q̄ est replicatio p̄ dictoz ad maiore p̄firmatōez. Q̄ aut sequit. Burges aq̄ ram transi. intelligit de aq̄s iordanis q̄ descendētes trāsi- erūt: et sic remansit abyssus discoopta. vñ de b̄ dicit. Josue iij. ca. Neque q̄ inferiores sunt decurrēt atq̄ deficient: s̄ aq̄ alte steterūt q̄si immobiles de q̄ dicit: ibi. Que aut desuper veniūt in vna mole p̄sistūt et b̄ est q̄ dicit: Altitudo man⁹ suas leuauit p̄ altitudinē intelligunt aq̄ altiores. s̄. superi- ores. Que leuauerūt man⁹ suas. i. amouerūt p̄ates suas ne currerent naturali cursu. Consequēter alludit hystorie Josue de statōne solis et lune: Josue. x. de quo dicit: Sol et luna steterūt: et q̄ ibi deus misit lapides grandinis ma- gnos de celo quibus p̄cussi fuerūt aduersarij: ideo subdit In luce sagittarū tuarū ibūt. lapides em̄ illi qui nō sine ful- gure mittunt estimantur vt sagitte seu haste lucentes: et q̄ ex h̄mōi p̄cussionib⁹ miraculosis: habitatores terre chana- an fremuerūt et stupuerūt: iō dicit. In fremitu p̄culcabis terrā et in furore obstupescies gentes. Consequēter reuer- titur p̄pheta ad loquendū de xp̄o. Ad q̄ sciendū q̄ supe- rius p̄pheta dixerat q̄ potētia xp̄i fuerat in cruce abscon- dita de quo dicit ibi. Abscondita est fortitudo eius: et po- tētia oñdit q̄ ei⁹ potētia in antiqs fuerat multipliciter pu- blicata: et hoc cū dicit: Stetit et mensus est terrā rē. vsq̄ ad istū locū. Nūc aut oñdit: q̄ licet potētia xp̄i in cruce abs- condita fuerit: tñ fuit magna et salutarifera opans: vñ dicit Egressus es in salutē populi tui: in salutē cū xp̄o tuo: et se- quit. Percussisti caput de domo impij. q̄ principes d̄mo- nioz qui in ligno vincebat in ligno victus fuit a xp̄o: et se- quit. Dent dasti fundamentū eius vsq̄ ad collū: quia vt dicit in glosa: Abscondita ei⁹ aperta sunt nō ad breue tps s̄ imp̄peruū. et sequit. Maledixisti sceptris eius rē. Totū exponit de p̄tibus dyabolicis q̄ frequenter veniūt ad di- sp̄gendū iustos: et sequit. Exultatio eoz sicut eius q̄ de- uorat rē. isti em̄ aduersarij humani generis se habēt vt ex- ultantes cū deuorant pauperē in abscondito: eo mō quo dicit in ps̄. Insidiat in abscondito vt rapiat pauperē rē. et sequit. Miam fecisti in mari equis tuis in luto aquarū multarū. q̄ a multis exponit de transitu maris rubri: sed p̄tinando ad p̄dicta videt exponendū sicut in glo. de ma- ri rubus seculi: vbi est lūtu curarū et solitudinū multarū in quo mari xp̄c fecit viam equis suis. i. iustis: quos regit sicut eques equū suū: et b̄ dando eis exempla vite et p̄silia saluberrima p̄ q̄ possent vitare fluctuatōes et p̄cula h̄mōi curarū et solitudinū: p̄hibuit em̄ xp̄c solitudinē futuro- rum et temporalium. Math. vj. ca. Et sic facit viam in h̄mōi mari turbulento. Consequēter dicit: Audiuī et turbatus est venter meus rē. Ad cuius declaratōem sciendū q̄ p̄- pheta cōsiderās ex p̄dictis duo principaliter: vnum est tri- bulatio quā xp̄c passus est in cruce: vbi abscondita est for- titudo eius: vt dixerat: sc̄m est fruct⁹ salutariferus sue passi- onis: de quo dicit. Egressus es in salutē populi rē. tur- batus est in mente et contremuerūt labia sua. quasi nesci- ens loqui ex turbatōne tante p̄rietatis: iō dicit. Audiuī sc̄ p̄dicta ex fide q̄ est ex auditu. Et cōturbatus est venter meus. s̄. mens mea q̄ est intrinseca sicut venter inter mem- bra corporea intrinsecus est. Contremuerūt labia mea. q̄ loquela turbabat ex vehemētia turbationis intrinsece. Ingrediat putredo rē. i. ingredit: quia turbatio mentis red- undabat etiam in membra solida que sunt ossa. Et ratio- ne tante turbatōnis et tremoris dicit: Et requiescas in die tribulatōnis. et est sensus q̄ propheta hebebat requiesce- re et consolari in salute ab eo desiderata. que tamen facta

est in die tribulatōnis. sc̄ in tempore passionis christi. Et vñ mirū si propheta de hoc tremebat et turbabat de tribu- latōne passionis: etiam si ex ea sequeretur fructus salutis cū etiam xp̄c imminente passione tristabat: et cepit redere et mestus esse: Math. xxvj. ca. Consequenter propheta tur- babatur ex b̄ q̄ ha- bebat cōmisceri cū populo iudaico q̄ p̄ curaturus erat mor- tem xp̄i: et de hoc di- cit: Ascendā ad po- pulum accinctū no- strum. i. ascendam in iudeā ad populū illum qui parat⁹ est cum armis ad occi- dendū xp̄m. Et no- tandum q̄ vbi nos habebemus in hoc loco: accinctum no- strum: in hebreo di-

Incipit plogus in So- phonia p̄phetam.

Qadunt hebrei cuiuscunq̄ p̄phete pater aut auus ponatur in titulo ipsos quo q̄ p̄bas fuisse. vñ r̄ amos vñ de duodecim p̄bis q̄ dixit: nō sum p̄pha nec fi-

citur: Regudeno: et est oino simile verbus: Gen. xlix. circa benedictōez gad: in quo loco translatio nostra habet. Pre- liabit ante eum: vnde et in hoc loco sic debuisset dicere. Et ascendam ad pplm̄ p̄liabit ante eū. i. p̄ra eū: et sic senten- tia erit planior ad p̄positū. et sequit. Ficus em̄ nō florebūt rē. vbi videt loqui p̄pheta pabolice de p̄p̄o iudaico assi- milando eum ficui nō florenti: vel vinee nō geminanti et h̄mōi: sicut Esa. ca. v. assimilat illū populū p̄pheta ad lite- ram vinee non fructuose: et est sensus. Ficus em̄. i. ille po- pulus. Non florebūt in illo tpe. Nec erit germē in vineis. q̄ p̄didit vitorem gratie. Mentel opus oliue. q̄ de iusto dicit. Ego sicut oliua fructifera in domo dñi. Sicut et intel- ligendū est hoc q̄ dicit. Et arua nō afferent cibum. s̄. de ci- bo sp̄uali. Abscides de onili pecus rē. q̄ iam tpe illo desi- nit esse grex dñi sicut et populus. vñ Dani. ca. ix. Occide- tur xp̄c et non erit eius populus qui eum negaturus est. Consequenter p̄pheta ex illis duobus p̄sideratis. s̄. quoz vnum erat tristabile. sc̄ afflictio passionis: et aliud magnū gaudij et exultatōnis. sc̄ fructus salutariferus eius. inclinā- se ad gaudij: quia perpetuū et indeficiens: et de hoc di- cit: Ego autē in dño gaudebo et exultabo in deo ibi meo q̄. d. licet illā tristitiam p̄sideo que magna est: tñ q̄ transi- toria eam dimitto: et gaudebo in dño q̄ est eternus. Et ex- ultabo in deo iesu meo. s̄. in sua saluatōne que eterna est: et sequit. Deus dñs fortitudo mea. sc̄ ad tollerandum p̄- lixitatem spei. Et ponet pedes meos q̄si ceruoz ad attingendum terminū desideratū velociter. Et sup̄ excelsa de- ducet me. s̄. sup̄ alta et sup̄ba que huic saluti cōtariant. Et sic ero victor: in psalmis canens. Et nota q̄ vbi dicitur hic p̄dicto: in psalmis canentē: ponunt similia verba sicut in titulo quarti psalmi. vñ istud canticū p̄p̄ie est sicut vñus de psalmis dauid.

Postilla fratris Nicolai de lyra cum additōib⁹ pauli epi Burgen. ac replicis magistri Mathie dorinck super Abachuc prophetam finit feliciter.

Incipit expositio plogi in Sophonia p̄phetam.

Qadunt hebrei rē. In isto plogo p̄cedit h̄ero. p̄ hunc modum: p̄ponēs quandā regulā hebre- oz p̄phete. p̄sonā describit: sc̄do ponit interpreta- tionē nois q̄ p̄phete p̄gruit: ibi. Nomen sopho- nie rē. tercio repetit carnalē p̄phete genealogiaz ex q̄ sp̄ualem elicit: ibi. Iste q̄ p̄pheta rē. quarto dicit au- tus regis tpe p̄phaut: ibi. Josiaz regē iude rē. q̄nto p̄phe- tie materiā tangit: ibi. Iō de p̄ p̄pham. Itē in prima pte p̄mendat p̄pheta sine describit a trib⁹: p̄ ab officij dignita- te: ibi. Hoc si verū est sophonias p̄pheta. sc̄do a nois p̄fi- guratōne vel p̄gruitate: ibi. Qui noie: vt ita dicā: p̄pheti- co. tercio a generis nobilitate: ibi. Gloriosa maior rē. ali- as diuisiones ponem⁹ in locis suis. Dicit igit.

Tradunt hebrei. id est regulariter dicunt.